

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2009/22/EÜ,

23. aprill 2009,

tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta

(kodifitseeritud versioon)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiivi 98/27/EÜ tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta ⁽³⁾ on korduvalt oluliselt muudetud ⁽⁴⁾. Selguse ja otstarbekuse huvides tuleks kõnealune direktiiv kodifitseerida.

(2) Teatavates direktiivides, mis on loetletud käesoleva direktiivi I lisa nimekirjas, sätestatakse tarbijate huvide kaitse eeskirjad.

(3) Olemasolevad mehhanismid kõnealuste direktiivide täitmise tagamiseks nii siseriiklikul kui ka ühenduse tasandil ei võimalda alati õigel ajal lõpetada tarbijate ühishuve kahjustavaid rikkumisi. Ühishuvid ei tähenda rikkumiste tõttu kahju kannatanud inimeste huvide summat. Käesolevaga ei piirata rikkumise tõttu kahju kannatanud üksikisikute algatatud hagisid.

(4) Siseriiklike sätete kohaselt keelatud tegevuse lõpetamisel võib direktiive ülevõtivate siseriiklike meetmete tõhusus olla takistatud, kuigi tegemist on direktiivi nõuetest rangemate nõuetega, mis on kooskõlas asutamislepinguga ning nendes direktiivides lubatud kaitsemeetmetega, kui need meetmed toovad kaasa tagajärgi ka mõnes teises kui need direktiivid vastuvõtnud liikmesriigis.

(5) Kõnealused raskused võivad tekitada häireid siseturu tõrgeteta toimimises, sest piisab õigusvastase tegevuse viimisest teise riiki, et see oleks väljaspool õigusaktide kohaldamisala. Selline tegevus moonutab konkurentsi.

(6) Kõnealused raskused vähendavad tõenäoliselt tarbijate usaldust siseturu vastu ja võivad piirata ühenduse õiguse rikkumise läbi kahjustatud tarbijate ühishuve esindavate organisatsioonide või neid huve kaitsvate sõltumatute riigiasutuste tegevusulatust.

(7) Kõnealune tegevus ulatub sageli üle liikmesriikide piiride. On vaja kiiresti teataval määral ühtlustada siseriiklikke sätteid, mis võimaldavad eespool mainitud õigusvastasele tegevusele lõpu teha, olenemata liikmesriigist, milles selle tagajärjed ilmnevad. Kohtualluvuse osas ei piirata käesolevaga rahvusvahelise eraõiguse norme ega liikmesriikidevahelisi kehtivaid konventsioone, austades samas liikmesriikide üldisi asutamislepingust tulenevaid kohustusi, eelkõige kohustusi, mis on seotud siseturu tõrgeteta toimimisega.

(8) Kavandatud meetmete eesmärgi võib saavutada ainult ühendus. Seepärast on ühendus kohustatud tegutsema.

⁽¹⁾ ELT C 161, 13.7.2007, lk 39.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 19. juuni 2007. aasta arvamus (ELT C 146 E, 12.6.2008, lk 73) ja nõukogu 23. märtsi 2009. aasta otsus.

⁽³⁾ EÜT L 166, 11.6.1998, lk 51.

⁽⁴⁾ Vt II lisa A osa.

(9) Asutamislepingu artikli 5 kolmas lõik kohustab ühendust mitte võtma meetmeid, mis läheksid kaugemale sellest, mida on vaja asutamislepingu eesmärkide saavutamiseks. Vastavalt kõnealusele artiklile tuleb võimalikult suurel määral arvesse võtta siseriiklike õigussüsteemide eripära, jättes liikmesriikidele vabaduse valida erinevate samaväärse mõjuga võimaluste vahel. Kohtutel ja haldusasutustel, kes on pädevad otsustama käesolevas direktiivis osutatud menetlustes, peaks olema õigus tutvuda varasemate otsuste tulemustega.

(10) Ühe võimalusena tuleks nõuda, et üks või mitu tarbijate ühishuvide kaitsmise eest vastutavat sõltumatut riigiasutust teostaksid käesolevas direktiivis sätestatud hagemisõigust. Teise võimalusena tuleks ette näha, et kõnealust õigust teostaksid organisatsioonid, kelle tegevuse eesmärk on kaitsta tarbijate ühishuve vastavalt siseriiklikes õigusaktides ettenähtud tingimustele.

(11) Liikmesriikidel peaks olema võimalus valida kahe kõnealuse võimaluse vahel või need ühendada, et määrata siseriiklikul tasandil käesoleva direktiivi eesmärkide jaoks pädevad asutused ja/või organisatsioonid.

(12) Ühendusesiseste rikkumiste korral peaks kõnealuste asutuste ja/või organisatsioonide puhul kohalduma vastastikuse tunnustamise põhimõte. Siseriiklike üksuste taotluse peale peaksid liikmesriigid teatama komisjonile nende siseriiklike üksuste nimed ja nende tegevuse eesmärgid, kes on pädevad käesoleva direktiivi sätete alusel oma riigis esitama hagi.

(13) Komisjon peab tagama kõnealuste pädevate üksuste nimekirja avaldamise *Euroopa Liidu Teatajas*. Kuni ei ole avaldatud vastupidise sisuga teadet, eeldatakse, et selles nimekirjas olev pädev üksus on teo- ja õigusvõimeline.

(14) Liikmesriikidel peaks olema võimalus nõuda ettekirjutust taotleva hagi esitamist kavatsevalt osapoolelt eelnevaid läbirääkimisi, mis annaks kostjale võimaluse lõpetada vaidlustatud rikkumine. Liikmesriikidel peaks olema võimalus nõuda, et kõnealune eelnev läbirääkimine toimuks kõnealuste liikmesriikide määratud sõltumatu riigiasutuse osavõtul.

(15) Kui liikmesriigid on kehtestanud eelneva läbirääkimise nõude, tuleks määrata kahenädalane tähtaeg alates läbirääkimistootluse saamisest. Kui nimetatud tähtaja jooksul ei saavutata rikkumise lõpetamist, on taotlejal õigus viivitamata esitada hagi pädevale kohtule või haldusasutusele.

(16) On otstarbekas, et komisjon annab aru käesoleva direktiivi toimimise, eelkõige selle ulatuse ja eelneva läbirääkimise kohta.

(17) Käesoleva direktiivi kohaldamine ei tohiks kahjustada ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamist.

(18) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud II lisa B osas esitatud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtaegadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisala

1. Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis on seotud artiklis 2 nimetatud ettekirjutust taotlevate hagidega, mille eesmärk on kaitsta tarbijate ühishuve I lisas loetletud direktiivide alusel, et tagada siseturu tõrgeteta toimimine.

2. Käesolevas direktiivis tähendab „rikkumine” igasugust tegu, mis on vastuolus I lisas loetletud direktiividega sellistena, nagu need on siseriiklikku õiguskorda üle võetud, ja mis kahjustab lõikes 1 osutatud ühishuve.

Artikkel 2

Ettekirjutuste taotlemine

1. Liikmesriigid määravad kohtud või haldusasutused, kes on pädevad otsustama artiklis 3 määratletud pädevate üksuste algatatud menetlustes, mille eesmärgiks on:

a) igasuguse rikkumise võimalikult kiire lõpetamine või ärakeelamine, vajaduse korral lihtmenetlusega;

b) vajaduse korral selliste meetmete vastuvõtmine nagu otsuse täielik või osaline avaldamine sellisel viisil, nagu peetakse otstarbekaks, ja/või endist olukorda taastava dokumendi avaldamine selleks, et kõrvaldada rikkumise kestev mõju;

c) kuivõrd asjaomase liikmesriigi õigussüsteem seda võimaldab, kohustada kaotanud kostjat otsuse täitmata jätmise korral kohtu või haldusasutuse poolt täpsustatud tähtaja jooksul tasuma riigikassale või mõnele muule siseriiklikes õigusaktides või nende alusel määratud saajale kindlaksmääratud summa iga viivitatud päeva eest või mingi muu siseriiklikes õigusaktides ettenähtud summa selleks, et tagada otsuste täitmine.

2. Käesolev direktiiv ei piira kohaldatava õiguse osas rahvusvahelise eraõiguse normide kohaldamist; tavaliselt kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte, kus rikkumine alguse sai, või selle liikmesriigi õigusakte, kus ilmnevad rikkumise tagajärjed.

Artikkel 3

Hagi esitamiseks pädevad üksused

Käesolevas direktiivis tähendab „pädev üksus” igasugust vastavalt liikmesriigi õigusaktidele moodustatud asutust või organisatsiooni, kellel on õigustatud huvi, et artiklis 1 osutatud sätted oleksid tagatud, eelkõige:

- a) üht või mitut sõltumatut riigiasutust, kelle konkreetseks ülesandeks on artiklis 1 osutatud huvide kaitsmine neis liikmesriikides, kus sellised asutused olemas on ja/või
- b) organisatsioone, kelle eesmärk on artiklis 1 osutatud huvide kaitsmine vastavalt siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustele.

Artikkel 4

Ühendusesisesed rikkumised

1. Iga liikmesriik võtab vajalikke meetmeid tagamaks, et kõnealuses liikmesriigis alguse saanud rikkumise puhul võib iga pädev üksus teises liikmesriigis, kus rikkumine mõjutab pädeva üksuse kaitstavaid huve, anda asja artiklis 2 osutatud kohtusse või haldusasutusse, esitades käesoleva artikli lõikes 3 ettenähtud nimekirja. Kohtud või haldusasutused aktsepteerivad seda nimekirja pädeva üksuse õigus- ja teovõime tõendina, aga see ei piira nende õigust kontrollida, kas pädeva asutuse tegevuse eesmärk õigustab konkreetsel juhul hagi esitamist.

2. Ühendusesisesed rikkumisi silmas pidades ja piiramata teistele üksustele siseriiklike õigusaktide alusel antud õigusi, teatavad liikmesriigid oma pädevate üksuste taotluse peale komisjonile, et kõnealustel üksustel on artikli 2 alusel hagemisõigus. Liikmesriigid teatavad komisjonile nende pädevate üksuste nimed ja tegevuse eesmärgid.

3. Komisjon koostab lõikes 2 osutatud pädevate üksuste nimekirja, täpsustades nende tegevuse eesmärgid. Kõnealune nimekiri avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*; muudatused nimekirjas avaldatakse viivitamata ja ajakohastatud nimekiri avaldatakse iga kuue kuu tagant.

Artikkel 5

Eelnev läbirääkimine

1. Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada sätteid, mille kohaselt ettekirjutust taotleda kavatsev osapool saab menetlust alustada alles pärast seda, kui ta on proovinud saavutada rikkumise lõpetamist läbirääkimistel kostjaga või kostja ja artikli 3 punktis a määratletud pädeva üksusega selles liikmesriigis, kus ettekirjutust taotletakse. Liikmesriik otsustab, kas ettekirjutust taotlev osapool peab pädeva üksusega läbi rääkima. Kui rikkumise lõpetamist ei saavutata kahe nädala jooksul pärast läbirääkimistaotluse vastuvõtmist, võib asjaomane osapool viivitamata esitada ettekirjutust taotleva hagi.

2. Liikmesriikides vastuvõetud eelnevat läbirääkimist reguleerivatest eeskirjadest teatatakse komisjonile ja need avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 6

Aruanded

1. Komisjon esitab käesoleva direktiivi kohaldamise kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande iga kolme aasta tagant ja esimest korda hiljemalt 2. juuliks 2003.

2. Esimeses aruandes käsitleb komisjon eelkõige:

- a) käesoleva direktiivi reguleerimisala isikute ühishuvide kaitsmisel kaubanduse, tööstuse, käsitööstuse või kutsetegevuse valdkonnas;
- b) käesoleva direktiivi reguleerimisala nii, nagu see on määratletud I lisas loetletud direktiividega;
- c) seda, kas artiklis 5 sätestatud eelnev läbirääkimine on aidanud tarbijakaitset tõhustada.

Vajaduse korral lisatakse nimetatud aruandele ettepanekud käesoleva direktiivi muutmiseks.

Artikkel 7

Ulatuslikumat hagemisõigust käsitlevad sätted

Käesolev direktiiv ei takista liikmesriikidel vastu võtmast või säilitamast sätteid, mis annavad pädevatele üksustele ja teistele asjaomastele isikutele ulatuslikumad hagemisõigused siseriiklikul tasandil.

*Artikkel 8***Rakendamine**

Liikmesriigid edastavad komisjonile siseriiklike õigusaktide sätted, mis nad käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastu võtavad.

*Artikkel 9***Kehtetuks tunnistamine**

Direktiiv 98/27/EÜ, mida on muudetud II lisa A osas loetletud direktiividega, tunnistatakse kehtetuks; see ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud II lisa B osas esitatud direktiivide siseriikliku õigusesse ülevõtmise tähtpäevadega.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile kooskõlas III lisas esitatud vastavustabeliga.

*Artikkel 10***Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub 29. detsembril 2009.

*Artikkel 11***Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 23. aprill 2009

Euroopa Parlamendi nimel

president

H.-G. PÖTTERING

Nõukogu nimel

eesistuja

P. NEČAS

I LISA

ARTIKLIS 1 OSUTATUD DIREKTIIVIDE NIMEKIRI ⁽¹⁾

1. Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiiv 85/577/EMÜ tarbija kaitsmise kohta väljaspool ärruume sõlmitud lepingute korral (EÜT L 372, 31.12.1985, lk 31).
2. Nõukogu 22. detsembri 1986. aasta direktiiv 87/102/EMÜ tarbijakrediiti käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT L 42, 12.2.1987, lk 48) ⁽²⁾.
3. Nõukogu 3. oktoobri 1989. aasta direktiiv 89/552/EMÜ teleringhäälingutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta: artiklid 10–21 (EÜT L 298, 17.10.1989, lk 23).
4. Nõukogu 13. juuni 1990. aasta direktiiv 90/314/EMÜ reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta (EÜT L 158, 23.6.1990, lk 59).
5. Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29).
6. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1997. aasta direktiiv 97/7/EÜ tarbijate kaitse kohta sidevahendi abil sõlmitud lepingute korral (EÜT L 144, 4.6.1997, lk 19).
7. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta direktiiv 1999/44/EÜ tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavate aspektide kohta (EÜT L 171, 7.7.1999, lk 12).
8. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul. (Direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).
9. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoiu kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta: artiklid 86–100 (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67).
10. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust (EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16).
11. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22).
12. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36).
13. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. jaanuari 2009. aasta direktiiv 2008/122/EÜ tarbijate kaitse kohta seoses osajalise kasutamise õiguse, pikaajalise puhkusetooto, edasimüügi ja vahetuslepingute teatavate aspektidega (ELT L 33, 3.2.2009, lk 10).

⁽¹⁾ Punktides 5, 6, 9 ja 11 osutatud direktiivid sisaldavad erisätteid ettekirjutust taotlevate hagide kohta.

⁽²⁾ „Nimetatud direktiiv tunnistati kehtetuks ja asendati alates 12. maist 2010 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiviga 2008/48/EÜ (mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid) (ELT L 133, 22.5.2008, lk 66).”

II LISA

A OSA

Kehtetuks tunnistatud direktiiv koos muudatustega

(osutatud artiklis 9)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/27/EÜ
(EÜT L 166, 11.6.1998, lk 51).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 1999/44/EÜ ainult mis puudutab artiklit 10
(EÜT L 171, 7.7.1999, lk 12).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/31/EÜ ainult mis puudutab artikli 18 lõiget 2
(EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/65/EÜ ainult mis puudutab artiklit 19
(EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/29/EÜ ainult mis puudutab artikli 16 lõiget 1
(ELT L 149, 11.6.2005, lk 22).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/123/EÜ ainult artikkel 42
(ELT L 376, 27.12.2006, lk 36).

B OSA

Siseriiklikku õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäevad

(osutatud artiklis 9)

Direktiiv	ülevõtmise tähtpäev	kohaldamise tähtpäev
Direktiiv 98/27/EÜ	1. jaanuar 2001	—
Direktiiv 1999/44/EÜ	1. jaanuar 2002	—
Direktiiv 2000/31/EÜ	16. jaanuar 2002	—
Direktiiv 2002/65/EÜ	9. oktoober 2004	—
Direktiiv 2005/29/EÜ	12. juuni 2007	12. detsember 2007
Direktiiv 2006/123/EÜ	28. detsember 2009	—

III LISA

VASTAVUSTABEL

Direktiiv 98/27/EÜ	Käesolev direktiiv
Artiklid 1 – 5	Artiklid 1 – 5
Artikkel 6, lõige 1	Artikkel 6, lõige 1
Artikkel 6, lõige 2, esimene lõik, esimene taane	Artikkel 6, lõige 2, esimene lõik, punkt a
Artikkel 6, lõige 2, esimene lõik, teine taane	Artikkel 6, lõige 2, esimene lõik, punkt b
Artikkel 6, lõige 2, esimene lõik, kolmas taane	Artikkel 6, lõige 2, esimene lõik, punkt c
Artikkel 6, lõige 2, teine lõik	Artikkel 6, lõige 2, teine lõik
Artikkel 7	Artikkel 7
Artikkel 8, lõige 1	—
Artikkel 8, lõige 2	Artikkel 8
—	Artikkel 9
Artikkel 9	Artikkel 10
Artikkel 10	Artikkel 11
Lisa	I lisa
—	II lisa
—	III lisa